

A87/18 CO:2053309

22 mei 1987

OPMERKELIJKE ACTIVITEITEN AAN HET POOLSE VREDESFRONT
II. PISM ORGANISEERT CONFERENTIE OVER INTERNATIONALE VEILIGHEID

Op 30 en 31 mei aanstaande wordt in Warschau een internationale wetenschappelijke conferentie gehouden met als thema "Nieuw concept voor internationale veiligheid". Organisator van het tweedaagse evenement is het Poolse Instituut voor Internationale Aangelegenheden (PISM: "Panstwowy Instytut Spraw Miedzynarodowych"). De afgelopen weken is van Poolse zijde getracht een groot aantal Westerse deskundigen op het terrein van Oost-West relaties en de ontwapeningsproblematiek te bewegen tot deelname aan de conferentie.

In deze FOCUS wordt aandacht besteed aan het PISM en ingegaan op een 'nieuw' Pools ontwapeningsvoorstel dat waarschijnlijk op de conferentie het belangrijkste onderwerp van bespreking zal zijn.

OPMERKELIJKE ACTIVITEITEN AAN HET POOLSE VREDESFRONT
II. PISM ORGANISEERT CONFERENTIE OVER INTERNATIONALE VEILIGHEID

Het PISM

Het Poolse Instituut voor Internationale Aangelegenheden (PISM: "Panstwowy Instytut Spraw Miedzynarodowych") is een instelling voor wetenschappelijk onderzoek, die studies verricht op het terrein van de internationale politiek, het internationaal recht, de internationale organisaties, de internationale economische problematiek en de geschiedenis van de internationale betrekkingen. Daarnaast is er aandacht voor de politieke, economische, sociale en culturele problemen van landen en regio's die voor de ontwikkeling van het buitenlandse beleid van Polen van belang zijn.

De belangrijkste afnemers van de rapporten van het PISM zijn het Poolse ministerie van Buitenlandse Zaken (MSZ), waaronder het instituut ressorteert, en de Internationale Afdeling van het Centraal Comité (CC) van de Poolse CP (PVAP), die de bevindingen van het PISM verwerkt in haar buitenlands-politieke 'briefings' ten behoeve van de CC-secretaris voor internationale aangelegenheden en het PVAP-Politburo. Voor een breder publiek zijn met name het maandelijks verschijnende PISM-tijdschrift "Sprawy Miedzynarodowe" en de eveneens door het instituut uitgegeven publicatie-reeksen "Zbior Dokumentow - Recueil de Documents" en "International Relations. Studies of the PISM" bestemd.

Het PISM verricht ook een aantal ondersteunde activiteiten voor het MSZ. Zo worden met enige regelmaat cursussen gegeven voor functionarissen van het ministerie als voorbereiding op hun loopbaan in de diplomatieke dienst. Daarnaast functioneren experts van het PISM regelmatig als adviseurs van MSZ-delegaties, die deelnemen aan internationale onderhandelingen.

Aan het thuisfront verzorgt het PISM lezingen en studiebijeenkomsten voor de Poolse universiteiten. Ook zijn PISM-medewerkers betrokken bij de werkzaamheden van een aantal Poolse organisaties, die actief zijn op het terrein van de vrede of de internationale relaties, zoals het Poolse Comité voor Veiligheid en Samenwerking, het Poolse Vredescomité, het Comité voor Vredesonderzoek van de Poolse Academie van Wetenschappen, de Raad van Vriendschapsverenigingen met met Naties, het Poolse Comité voor Solidariteit met Naties in Azie, Afrika en Latijns Amerika, de Poolse VN-Associatie en het Poolse Pugwash Comité.

De top van het PISM bestaat uit Janusz SYMONIDES (directeur), Bogumil RYCHLOWSKI (eerste plaatsvervangend directeur), Wojciech MULTAN (plaatsvervangend directeur voor onderzoek) en Stanislaw PARZYMIES (wetenschappelijk secretaris). Acht afdelingen van het instituut houden zich bezig met wetenschappelijk onderzoek:

AFDELING

HOOFD

Socialistische Landen	Franciszek GOLEMBSKI
Kapitalistische Landen	Mieczyslaw TOMALA
Ontwikkelingslanden	Jerzy PROKOPCZUK
Noord-Amerika	Longin PASTUSIAK
Europese Veiligheid	Adam D. ROTFELD
Ontwapening	Janusz PRYSTROM
Internationale Economische Relaties	Maciej PERCZYNSKI
Internationaal Recht & Theorie van Internationale Relaties	Leonard LUKASZUK

Naast deze wetenschappelijke afdelingen functioneren nog drie ondersteunende eenheden binnen het PISM: de Afdeling Wetenschappelijke Informatie en Bibliotheek (hoofd: Leszek CYRZYK), die een collectie van ruim 120.000 boeken, periodieken en andere publicaties beheert, de Afdeling voor Publicaties (hoofddirecteur: Ryszard MARKIEWICZ), die de PISM-uitgaven verzorgt, en de Afdeling voor Internationale Samenwerking (hoofd: Lucjan MOCHOWSKI)* .

De laatstgenoemde afdeling onderhoudt de relaties van het PISM met instituten voor internationale betrekkingen in het buitenland. In het Oostblok bestaat een netwerk van samenwerkingsovereenkomsten tussen deze instituten, waaruit onder andere een Permanente Commissie voor Europese Veiligheid is voortgekomen. De jaarlijkse zitting van deze commissie wordt door de instituten gezamenlijk gefinancierd.

Vooraf tussen het PISM enerzijds en het Instituut voor Internationale Politiek in Oost-Berlijn en het Instituut voor Internationale Relaties in Potsdam-Babelsberg anderzijds, bestaan nauwe banden. Van Poolse en Oostduitse zijde wordt veel aandacht besteed aan de bestudering van de politieke en maatschappelijke ontwikkelingen in Bondsrepubliek Duitsland. De samenwerkingsovereenkomsten tussen het PISM en de Oostduitse instituten behelst met name een uitwisselingsprogramma van studies over de BRD.

De afgelopen jaren heeft het PISM ook getracht de samenwerking met soortgelijke instituten in de Westerse landen uit te bouwen. Op vrijwel iedere internationale conferentie van een Westers instituut voor internationale betrekkingen was ook het PISM vertegenwoordigd. Ten aanzien van Nederland heeft het PISM enkele jaren samengewerkt met het John F. KENNEDY-Instituut van de Katholieke Hogeschool te Tilburg. Wegens bezuinigingen heeft het Tilburgse instituut het afgelopen jaar echter geen inhoud meer kunnen geven aan het met het PISM gesloten uitwisselingsprogramma.

De internationale contacten van het PISM worden ook gebruikt door Department I van het ministerie van Binnenlandse Zaken (MSW), een operationeel onderdeel van de Poolse geheime dienst, dat belast is met een offensieve inlichtingentaak in het buitenland. Volgens een defectorverklaring behoren ongeveer tien van de circa 160 medewerkers van het PISM tot het MSW/Departement I. Zij zouden zich bezighouden met het verkennen en vaststellen van operationele mogelijkheden onder de buitenlandse relaties van het PISM, zowel in Polen zelf als in het buitenland.

"Een nieuw concept voor internationale veiligheid"

Ongeveer een maand geleden verstuurde het PISM uitnodigingen voor een internationale wetenschappelijke conferentie met als thema "Een nieuw concept voor internationale veiligheid". De conferentie, gepland voor 30 en 31 mei te Warschau, zou geopend worden door de Poolse minister van Buitenlandse Zaken Marian ORZECZOWSKI. Gestreefd werd naar deelname door een groot aantal Westerse deskundigen op het terrein van Oost-West relaties en ontwapening. Op de lijst van genodigden bevond zich ook een drietal Nederlanders.

Over de inhoud van het nieuwe concept bestond aanvankelijk weinig duidelijkheid. Op 8 mei jl. presenteerde de Poolse president en partijleider JARUZELSKI echter een plan voor geleidelijke ontwapening op nucleair en

---

*Terloops zij opgemerkt dat het PISM nog twee regionale takken (in Krakau en Torun) heeft.

conventieel terrein in Europa, dat waarschijnlijk het belangrijkste gespreksonderwerp op de PISM-conferentie zal zijn. In een rede voor de Patriottische Beweging voor Nationale Wedergeboorte (PRON)* verklaarde JARUZELSKI dat zijn plan betrekking heeft op de DDR, de CSSR, Polen, Hongarije, de BRD, Denemarken en de BENELUX. Het JARUZELSKI-plan bestaat uit vier punten:

- 1 Een stapsgewijze vermindering en uiteindelijke verwijdering van alle kernwapensystemen in de negen betrokken landen.
- 2 Een stapsgewijze vermindering van de conventionele wapens met de grootste precisie en vernietigingskracht.
- 3 Een verandering van de militaire doctrines in Oost en West in een louter defensieve richting.
- 4 Het streven naar nieuwe maatregelen ter bevordering van de veiligheid en het wederzijds vertrouwen, alsmede afspraken over controle op aangegane verplichtingen.

Volgens JARUZELSKI dient zijn plan gezien te worden als de Poolse bijdrage aan de Conferentie voor Veiligheid en Samenwerking in Europa (CVSE), waaraan de VS, Canada en alle Europese landen met uitzondering van Albanie deelnemen.

De eerste reacties op het JARUZELSKI-plan van het NAVO-hoofdkwartier in Brussel waren sterk terughoudend. Dit neemt niet weg dat het PISM van de internationale wetenschappelijke conferentie te Warschau eind mei vermoedelijk gebruik zal maken om het nieuwe Poolse ontwapeningsvoorstel te propageren. Begin juni krijgt het PISM daarvoor ten aanzien van Nederland zelfs een tweede gelegenheid. Het Instituut Clingendael te Wassenaar organiseert dan een bijeenkomst voor directeuren van instituten voor internationale betrekkingen, die van Poolse zijde door PISM-directeur SYMONIDES en wetenschappelijk secretaris PARZYMIES zal worden bijgewoond.

Of het JARUZELSKI-plan op de CVSE-conferentie te Wenen een goed gehoor zal vinden, kan op dit moment nog niet beoordeeld worden. Vast staat slechts dat de Oosteuropese vredessymfonie nu ook is uitgebreid met enkele Poolse tonen.

---

*De PRON is een overkoepelende organisatie van alle politieke partijen en maatschappelijke organisaties in Polen, die de leidende rol van de PVAP erkent.